

NØVN

Bogi Ellingsgaard 70 ár

Sunnudagin, 30. juni, fyllir Bogi Ellingsgaard í Havn 70 ár.

Bogi, sum er ættaður úr Havn, men uppvaksin í Mykinesi, kom til Havnar sum 14-15 ára gamal og fór í læru sum elektrikari hjá Einari Mikkelsen.

Fleiri minnst kanska Boga sum tann óføra fimleikaran, sum vit eisini síggja á myndini, sum er frá eini av fyrstu fimleikarframsýningunum í Ítróttarhøllini á Hálsi í Havn fyrst í sjeytiárunum – har hann stendur á hondunum á hestinum.

Bogi Ellingsgaard man vera eitt gott dømi um, at fimleikur gongur í arv, tí pápi hansara, Poul Ellingsgaard, var eisini góður fimleikari og føroyameistari einar triggjar ferðir. Eisini abbadøturnar eru kendir fimleikarar í Havnar Fimleikafelag og hava júst umboðað Føroyar til heimsmeistarakapping í estetiskum fimleiki í Finnlandi.

Hóast Bogi fór ungur úr Mykinesi, so hevur hann vitjað nógv aftur hagar. Hann hevur verið har á hvørjum heysti á fjalli. Bogi og konan Julianna hava hús

har vesturi. Barnaheimið hjá Boga er selt, men tey hava húsini hjá mammu Julionnu, sum eisini búði í Mykinesi.

Í Havn sæst Bogi hvønn morgun í svimjuhylinum, har hann og aðrir havnarmenn loysa heimstrupulleikarnar í hitarúminum.

Bogi giftist við Jóhonnu í 1964. Tey búgva á Spógvavegi í 22 í Havn. Tey finga fyra børn. Páll var elstur. Hann doyði í fjør. Hini eru Benadikt, Jón og Salvør.

Sunnumorgunin frá klokkan 10 bjóða tey til brunsj í heiminum á Spógvavegi.

KJAK

Buggeli-bugg – fínt skal tað vera

Tað snýr seg ikki um at rætta buglur, pussa skøvur ella at smyrja fasaduna. Tað snýr seg um, hvussu vit broyta veruleikan og reisa okkum sum fólk. At vit vilja virka frælst og javnsett millum aðrar tjóðir

Hogni Hoydal
løgtingsmaður

Tá ið leiktjöldini skrædna og gekkaskortarnir falla, hava vit møguleikarnar at skoða ígjøgnum okkara støðu. Tað er tá, at vit skulu gevast at vera áskoðarar í einum sjónleiki, og ístaðin brúka møguleikarnar at fremja tey tøk og tær broytingar, sum skapa okkara lívsgrundarlag og framtíð.

Málið um rættin hjá okkum at veidda í egnum sjógvum og valdshóttanirnar úr ES, er enn eitt prógv um hesa sannroynd. Nú síggja vit greitt, at hetta hugtakið um “ríkisfelagskap” er bert eitt friðkannarorð fyri vald. Ein fasada og ein kulissa, sum skal fjala útyvir okkara ófrælsu støðu – og sum skal kyrra okkum til ikki at taka egna ábyrgd og skipa okkum sum eitt sjálvstøðugt fólk í heiminum.

Men sjónleikurin heldur fram

Endamálið við vitjanini hjá danska forsætisráðharranum (sum eg annars kenni sera væl sum eitt fryntligt og skilagott fólk) var sjálvandi eittans: At royna at pallseta falna sjónleikin um “ríkisfelags-

skapin” av nýggjum, til tess at verja danska suverenitetin í Norðuratlantshavi og eindarríkið Danmark. Onki lógið er í tí. Og hon spældi sín leiklut væl.

Sjónleikurin var í trimum pørtum, og varð spældur aftur og aftur – við lógmanni og landsstýrinum í sínum gekkaskortum og hjáleiklutum:

1. “Vi tager hensyn til Rigsfællesskabet og vil stemme nej til sanktioner, men vi kan ikke gøre noget, hvis EU vil det anderledes.”
2. “Dette handler om fiskerikvoter og ikke om udenrigspolitik, og Danmark har ikke været involveret i sagen om fiskekvoter.”
3. “Dette er ikke en sag mellem Danmark og Færøerne, men mellem EU og Færøerne.”

Veruleikin

Onki í hesum sjónleiki er sjálvsagt í samsvari við veruleikan og tosað verður við tveimum tungum:

- 1) Danmark hevur ikki arbeitt fyri føroyskum áhugamáli um í spurninginum um sild og makrel og boykott. Danmark kundi langt síðani havt steðgað bæði revsiheimildum og ætlaða boykottinum, bæði í ES og í altjóða stovnum, um tað hevði verið áhugamálið. Fyrr í ár nýtti Danmark alla sína úttanríkispolitiska orku til tess at fáa ein avsláttur í gjaldinum til ES upp á 1 milliard krónur. Tað

eydnaðist, hóast nærum øll hini londini vóru ímóti. Orsøkin til, at Danmark nú sigur seg vilja atkvøða nei, er bert óttin fyri fullveldisrørsluni í Føroyum.

- 2) Tað var Danmark, sum brúkti eina sambandsstjórn í Føroyum til at tryggja ES og danskari fiskivinnu 8% av Norðhavssildini, sum tey als onki krav hava uppá – og Føroyar mistu stór virðir og rættindi.
- 3) Hetta er tíverri ikki eitt mál millum Føroyar og ES, tí Danmark hevur ræðið á úttanríkispolitikkinum og situr í ES. Og tað er Danmark sum kann samskifta vegna okkum við ST, WTO og aðrar felagskapir, sum tryggja lóg og rætt á økinum.

Danmark tosar nú eisini um “at fáa partarnar at samráðast”. Meintu tey nakað við tað, so høvdu tey sjálvandi sagt: Ongar samráðingar kunnu verða úttan so, at ES tekur handilstiltøkini av borðinum. Ongin kann samráðast siviliserað undir valdshóttan. Hevur nakar hoyrt Danmark siga nakað alment í ES og altjóða semfelagnum, um hetta – ella nakað sum ger okkara støðu sterkari?

Buglur og skøvur og fasadur

Tað kundi heldur ikki verið meira sjónskt, at alt snúði seg bara um at skapa eina glæstrimynd og at seta gomlu kulissurnar og gomlu leik-

lutirnar upp aftur, tá vit sóu tíðindafundin hjá forsætisráðharranum og lógmanni. Her varð bert tosað við undarligum myndamáli um skøvur og buglur á einum bili (les: “Ríkisfelagsskapurin”).. Tað snýr seg also bara um útsjónina og lakkeringina – og um at royna at fjala innihaldið og tann veruliga standin.

Skulu vit endiliga brúka hesa einføldu mynd av einum bili, so eru teir veruligi spurningarnir. Hví rennur bilurin á? Er galið við konstruksjónini? Hvør stýrir bilinum? Og hevur Danmark ikki parkerað bilin í eini garasju í ES? Um bara Danmark situr við róðrið, og vit vilja ein annan veg enn tey, hevði tað tá ikki verið betri at havt hvør sín bil? So kundu vit koyrt sama veg, har tað var møguligt. Men høvdu frælsi at stýra sjálv og hava ábyrgd av egnum leiðum, har tað tørvar.

At lástast...

Fyrigeivið. Men eg kann ikki bara mær at samanbera henda sjónleikin um “ríkisfelagsskapin” og føroyskan politikk við kendu bretska sjónvarpsrøðina: “Fínt skal tað vera.” (Á enskum: “Keeping Up Appearances” – also “at lástast”).

Danmark spælir leiklutin sum Frú Hyacinth, ið nýtir alla orkuna at halda eina fina fasadu og lástast vera nakað, sum ikki er.

Sambandsflokkurin (og Javnaðarflokkurin) er mað-

urin, Richard, sum hóast hann sær sjónleikin og gyklid, kortini spælir sín leiklut til fulnar og ger, sum Hyacinth sigur (eisini tá tey koyra bil).

Gamla Sjálvstýrið og Miðflokkurin eru grannakonar, Elizabeth, sum, tá ið Hyacinth ikki sær, sigur seg vilja manna seg upp og avdúka fasaduna. Men sum hvørja ferð fara upp at ristast og missa kaffikoppin, tá Hyacinth rópar.

Tjóðveldið og Framsókn og loysingarrørslan eru sum Onslow og konan. Sleppa helst ikki við uppá leikpallin. Eru ikki serliga elegant og duga ikki at spæla við í at lástast. Lata buglurnar vera í bilinum ella royna at umvæla bilin sjálv. Men siga tingini, sum tey eru og avdúka, hvat er handan fasaduna.

Og Fólkaflokkurin? Ja, hann er sjálvandi sonurin, Sheridan. Hann situr fyri seg sjálvan og gagnnýtir støðuna og fasadupussarið hjá Hyacinth og Richard. Og hann ringir sjálvandi heim at fáa pengar burturúr annan hvønn dag.

Ikki tí. Eina løtu tóktist tað, sum lögmaður var farin í leiklutin sum pápin hjá Hyacinth. Hann, sum oftani rýmir og heldur seg fara í kriggj við einum gomlum forladara. Men hann verður altíð fangaður aftur, so Hyacinth kann halda fram at lástast.

Ein sjálvstøðug tjóð

Ongin orsök er hjá okkum at spæla við í hesum sjónleiki. Leiðin er gongd til at velja

møguleikar og menning ístaðin.

Sum ein sjálvstøðug tjóð kunnu vit gerast partur av teimum felagsskapum, vit ynskja. Og vit kunnu arbeiða og røkja okkara áhugamála á jøvnum føti við aðrar tjóðir. Júst sum tá ein persónur gerst myndugur. Og sjónleikurin um, at vit bert kunnu samstarva við Danmark um tey hava valdið yvir okkum, er partur av einum avoldaðum leikriti. Vit fara sjálvandi at samstarva nógv betri við Danmark, tá vit eru sjálvstøðug. Júst sum myndugir persónar samstarva betri enn persónar, har annar hevur alt valdið og avgerðarrættin yvir hinum.

Sum sjálvstøðug tjóð kann okkara lívsgrundarlag ikki hóttast á sama hátt. Sum sjálvstøðug tjóð hava vit rættindi í altjóða samfelagnum. Sum sjálvstøðug tjóð hava vit okkara egna úttanríkispolitikk og kunnu umboða okkum sjálv í ST, WTO, EFTA o.s.fr. Og vit kunnu byggja upp tey samstørv og tær alliansur, sum okkum tørva.

Og sum ein sjálvstøðug tjóð skapa vit ótaldar møguleikar og kunnu vinna tað magnið og tað samanhaldið, ið fer at skapa líkindi hjá okkum og komandi ættarliðum at liva við sømd í føðilandi okkara.